

Dan Eriksson
Ekonomidirektör
08-123 175 78
dan.e.eriksson@sll.se

BESLUT

Diariennr
LOC 2019-1031
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB

Ärendet

Regionrevisorerna har överlämnat delrapport 2019 för Locum AB. Locums styrelse har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 januari 2020.

I delrapporten prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Delrapporten avser perioden 1 januari – 31 augusti 2019.

Beslutsunderlag

1. Yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB
2. Regionrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

att uppdra åt verkställande direktören att avge yttrande över regionrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB enligt förslag.

Anette Henriksson

Verkställande direktör

Yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019

Ärendet

Regionrevisorerna har överlämnat delrapport 2019 för Locum AB. Locums styrelse har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 januari 2020.

I delrapporten prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Delrapporten avser perioden 1 januari – 31 augusti 2019.

Locums synpunkter

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat – prognos per 2019-08-31

Revisorerna konstaterar att Locum prognostiserar årets resultat till 7 mnkr, vilket är i överensstämmelse med regionfullmäktiges resultatkrav. Avvikelser mot budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredsställande sätt. Vidare konstateras att investeringsprognosen uppgår till 4,5 mnkr vilket också är i linje med budget.

I samband med mål och budget 2019 ändrade regionfullmäktige principerna för hur bolagens resultatkrav beräknas. Från och med 2019 kommer bolagen själv få bära effekten av ändrad diskonteringsränta avseende pensionskulden. Revisionen konstaterar att styrelsen uppmärksammat och kommenterat detta som en risk, att resultatkravet inte uppnås, i delårsrapporten.

I övrigt konstateras att inga andra risker föreligger än den som nämnts ovan som innebär risk för att Locum inte kommer nå regionfullmäktiges mål för bolaget.

Intern styrning och kontroll

Den 20 november 2018 beslutade regionfullmäktige om en ny politisk organisation från och med 1 januari 2019. Som en konsekvens överfördes resultatenheten Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) från regionstyrelsen till en nybildade fastighets- och servicenämnden (FSN). Revisionen har granskat de nya reglementena för regionstyrelsen och nämnderna. I granskningen framkommer otydligheter avseende ansvar och roller mellan Locum och FSN samt till vissa delar även mot regionstyrelsen.

Revisionen konstaterar att det finns en personunion avseende ledamöterna i FSN samt i Locums styrelse. Denna konstruktion kan leda till att intressekonflikt kan uppstå på grund av skillnaden i nämndens respektive styrelsens uppdrag.

Vidare konstateras att VD för Locum är tillika förvaltningschef för fastighetsverksamheten inom FSN. Även i detta fall konstateras risk för intressekonflikt.

Dan Eriksson
Ekonomidirektör
08-123 175 78
dan.e.eriksson@sll.se

YTTRANDE

Diariern
LOC 2019-1031
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Exempelvis kan nämnden fatta beslut som gynnar nämnden eller regionen men som missgynnar bolaget. Styrelsen eller VD kan då behöva verkställa beslut som missgynnar bolaget vilket står i strid med aktiebolagslagen. Ytterst kan då ersättningskyldighet riktas mot styrelsen eller VD.

Locum bedömer emellertid att risken är liten för att en intressekonflikt skulle uppstå eftersom Locum har att följa ägarens (ytterst regionfullmäktiges) mål och direktiv. Revisionen kommer dock fortsätta granska ansvar och roller och avrapportera detta senast i årsrapporteringen.

Administrativ hantering av avtal kopplade till NKS

Sedan 1 mars 2019 är personalen som hanterar OPS-avtalet anställda på Locum. Denna avtalsförvaltning har Locum rätt att debitera FSN. Revisionen noterar att undertecknat avtal mellan Locum och FSN saknas. Detta har föranlett en rekommendation.

På Locums styrelsemöte den 12 december 2019 beslutades att komplettera § 4 i "Avtal avseende genomförande av fastighetsverksamheten" mellan Locum och FSN. § 4 innehåller nu en skrivning innebärande att Locum har rätt att debitera FSN för avtalshanteringen. Locum anser därmed att rekommendationen är åtgärdad.

Riskanalys och intern kontrollplan 2019

Revisionen konstaterar att styrelsen bedömer att samtliga åtgärder och kontrollmoment utom två har önskvärd effekt alternativt pågår enligt plan. De två åtgärder som markerats med status delvis avser Locums delaktighet i regionens investeringsverksamhet. Locum noterar att sedan rapporten skrivits har regionfullmäktige fattat beslut om nya riktlinjer avseende investeringsprocessen som tydliggör olika parter ansvar.

Ledningsnära kostnader och representation

Den auktoriserade revisorn har sin granskning funnit en mindre avvikelse. Denna avvikelse handlar om att en chef attesterade en faktura avseende representation där chefen själv deltog. Dock fanns ett skriftligt VD-beslut att genomföra representationen bilagt fakturan.

Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Den auktoriserade revisorn har granskat flera processer utan väsentliga noteringar.

Bedömning av intern styrning och kontroll

Sammanfattningsvis bedömer revisionen att det finns risk för intressekonflikter i rollen som styrelseledamot i Locum gentemot rollen som ledamot i FSN. I övrigt konstateras att granskningen av den interna kontrollen inte har några väsentliga avvikelser.

Räkenskaper

Delårsrapport 2019-08-31.

Dan Eriksson
Ekonomidirektör
08-123 175 78
dan.e.eriksson@sll.se

YTTRANDE

Diariernr
LOC 2019-1031
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Granskningen av delårsrapporten visar att en post i balansräkningen borde redovisats som en skattefordran i stället vilket påverkar balansslutningen. Locum menar att denna balanspost tidigare år redovisats på samma sätt utan särskilt påpekande.

I övrigt har inga omständigheter framkommit att delårsrapporten inte skulle vara upprättad med god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års rekommendationer

Revisionen konstaterar att en översyn kommer göras av de rekommendationer som tidigare varit ställda till dels Locum dels till regionstyrelsen i och med bildandet av FSN.

Yttrande över årsrapport 2018

Slutligen noteras att Locums styrelse lämnade yttrande 2019-06-12 avseende revisionens årsrapport utan avvikande uppfattning.

Styrelsen för Locum AB

**Delrapport 2019
Locum AB**

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade vid sitt möte 2019-10-22 att överlämna rapporten till styrelsen för Locum AB för kännedom med möjlighet till yttrande senast 2020-01-31

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande

Christina Holmqvist
Sekreterare

Delrapport 2019

Locum AB

Innehåll

1	Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31	1
1.1	Ekonomi	1
2	Intern styrning och kontroll	1
2.1	Ansvar och roller	1
2.2	Risکانالys och intern kontrollplan 2019	3
2.3	Ledningsnära kostnader och representation	3
2.4	Granskningar utan väsentliga iakttagelser	3
2.5	Bedömning av intern styrning och kontroll	3
3	Räkenskaper	3
3.1	Delårsrapport 2019-08-31	3
4	Uppföljning av tidigare års rekommendationer	4
Bilaga 1	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare års lämnade rekommendationer till nämnden/styrelsen	
Bilaga 2	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare år lämnade rekommendationer till ledningen	
Bilaga 3	Yttrande över årsrapport 2018	

1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31

1.1 Ekonomi

Locum AB¹ prognostiserar årets resultat till 7 mnkr, vilket är i överensstämmelse med fullmäktiges resultatkrav. Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens delårsrapport.

För helåret 2019 är prognosen att investeringarna kommer att uppgå till 4,5 mnkr, vilket är i enlighet med budget.

I samband med mål och budget 2019 har regionfullmäktige beslutat om en ändrad modell för beräkning av bolagens resultatkrav. Bolagen ska från 2019 bära de verksamhetsrelaterade kostnaderna i sin helhet. Ökade/minskade pensionskostnader till följd av förändringar i diskonteringsräntan kommer därmed att påverka det utfall som jämförs med resultatkravet. Tidigare har dessa ökning/minskningar av pensionskostnaderna reglerats på koncernnivå via moderbolaget LISAB. Finansinspektionen beslutar om diskonteringsräntan sent på året vilket innebär en osäkerhet i prognosen för bolagets resultat. Styrelsen kommenterar denna risk i sin delårsrapport.

I styrelsens delårsrapport framkommer inga andra risker än den ovan som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges uppdrag och mål under året.

Måluppfyllelsen har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens delårsrapport. Styrelsen för Locum bedömer att fullmäktiges uppdrag för verksamheten i huvudsak kommer att genomföras under året.

Revisionen bedömer styrelsens prognos för det ekonomiska och de delar av det verksamhetsmässiga resultatet som ska prognostiseras i styrelsens delårsrapport i allt väsentligt som rimlig.

2 Intern styrning och kontroll

Granskningen av den interna styrningen och kontrollen har genomförts av revisionskontoret och auktoriserad revisor.

2.1 Ansvar och roller

Fullmäktige beslutade den 20 november 2018 om en ny politisk organisation för Region Stockholm från och med den 1 januari 2019. I och med den nya organisationen överfördes resultatenheten landstingsfastigheter Stockholm (LFS) från regionstyrelsen till den nybildade fastighets- och servicenämnden (FSN).

Revisionen har granskat de nya reglementena för regionstyrelsen och övriga nämnder². Revisionens iakttagelser och bedömningar i granskningen avrapporteras i sin

---

¹ Fortsättningsvis benämnt Locum eller bolaget.

² Dnr: LS 2018-0731

helhet i revisionens delårsrapport för regionstyrelsen³. I granskningen framkommer otydligheter i reglementena när det gäller den nya fastighetsorganisationen som innebär att ansvar och roller mellan Locum, FSN och till vissa delar även regionstyrelsen är otydligt. De delar i granskningen som berör Locum och den övriga fastighetsorganisationen återges nedan.

De personer som valts som ledamöter i Locums styrelse har även valts som ledamöter i fastighets- och servicenämnden. VD för Locum har enligt reglementet för fastighets- och servicenämnden samtidigt rollen som förvaltningschef för fastighetsverksamheten inom FSN. Med utgångspunkt i skillnaderna mellan en nämnds respektive ett bolags syfte finns en risk för intressekonflikt mellan att vara styrelseledamot i Locum respektive förtroendevald ledamot i fastighets- och servicenämnden. Ansvaret ligger på nämnden/styrelsen att iaktta regler kring självständighet, objektivitet, saklighet och partsintresse när frågor och ärenden som har beröring på det speciella partsförhållandet behandlas och beslutas.

Risken för intressekonflikt gäller även för VD för Locum som samtidigt har rollen som förvaltningschef för fastighetsverksamheten. Till skillnad mot en nämnd är bolags syfte att driva verksamheten på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt för bolags bästa. En intressekonflikt kan därför uppkomma om nämnden fattar ett beslut som gynnar nämnden och regionen i stort, men som missgynnar bolaget. Styrelsen och VD kan i enlighet med den nya organisationen även komma att behöva verkställa för bolaget missgynnande beslut. Av aktiebolagslagen framgår att en styrelseledamot eller verkställande direktör som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar bolaget ska ersätta skadan. Att verkställa ett missgynnande beslut kan således innebära ersättningskyldighet för ledamot och VD.

Revisionen kommer att fortsätta att granska ansvar och roller i den nya organisationen och avrapportera detta senast i revisionens årsrapportering 2019.

2.1.1 Administrativ hantering av avtal kopplade till NKS

Sedan mars 2019 är personalen, som på uppdrag av FSN, administrerar OPS-avtalet och dispositionsavtalet med Karolinska anställd av Locum. Locum ska, enligt uppgift, debitera FSN årligen för de insatser som görs gällande NKS. Enligt uppgift kommer ersättning för de två avdelningarna NKS Avtalsförvaltning och NKS Ekonomi uppgå till cirka 11,5 mnkr per år. Det saknas dock ett undertecknat avtal mellan Locum och FSN som reglerar uppdraget.

Rekommendation:

- Ledningen för Locum bör tillsammans med ledningen för fastighetsförvaltningen upprätta ett avtal mellan Locum och FSN avseende debitering av tid för den administrativa hanteringen av NKS

---

³ Dnr: RK 2019-0018

2.2 Riskanalys och intern kontrollplan 2019

Styrelsen har fastställt en för året aktuell intern kontrollplan upprättad utifrån dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys.

Statusen på den interna kontrollplanen rapporteras tertialvis till styrelsen. I samband med delårsrapporteringen bedömer styrelsen, i enlighet med regionledningskontorets anvisningar, status på både åtgärder och kontrollmoment för de risker som ingår i den interna kontrollplanen. Av återrapporteringen framkommer att styrelsen bedömer att samtliga åtgärder och kontrollmoment utom två har önskvärd effekt, alternativt pågår enligt plan. Två av åtgärderna bedöms ha status delvis (gul/grön). Dessa två rör bolagets delaktighet i Region Stockholms investeringsverksamhet. Här skriver nämnden dels att den inväntar de regionövergripande riktlinjerna inom investeringsområdet som behövs för att säkerställa en korrekt investeringshantering, dels att det saknas beslut om investeringsmedel för att säkerställa underhåll och långsiktig driftsäkerhet i regionens vårdfastigheter.

2.3 Ledningsnära kostnader och representation

Den auktoriserade revisorn har genomfört en substansgranskning av ledningsnära kostnader och representation. Granskningen har omfattat kostnader för personalrepresentation, extern representation, övriga personalkostnader, resekostnader, logi i samband med resor, samt avgifter för kurser och konferenser. I granskningen har en mindre avvikelse från attestreglerna noterats.

2.4 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Den auktoriserade revisorn har granskat bokslutsprocessen och löneprocessen inklusive pensionsavsättningar samt bolagets inköpsprocess utan väsentliga noteringar.

2.5 Bedömning av intern styrning och kontroll

Revisionen bedömer att det finns risk för intressekonflikter i rollen som styrelseledamot gentemot rollen som förtroendevald ledamot i FSN som kan försvåra styrning och ledning av bolaget. Revisionen avser att fortsatt granska ansvar och roller i fastighetsorganisationen.

Vid hittills genomförd granskning av den interna kontrollen har inga väsentliga avvikelser noterats när det gäller Locum.

3 Räkenskaper

Granskningen av räkenskaperna har genomförts av auktoriserad revisor.

3.1 Delårsrapport 2019-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

Granskningen visar en post på skuldsidan i balansräkningen (-14 859 tkr) som borde redovisas som en skattefordran i stället vilket påverkar balansomslutningen.

I övrigt har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att styrelsens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen, bokföringsnämndens allmänna råd och god redovisningssed.

4 Uppföljning av tidigare års rekommendationer

Genom tillskapandet av den nya nämnden fastighets- och servicenämnden (FSN) överfördes landstingsfastigheter Stockholm (LFS) från regionstyrelsen (dåvarande landstingsstyrelsen) till FSN.

Tidigare har Locum genom förvaltningsavtalen med landstinget skött förvaltningen av LFS:s fastighetsbestånd, vilket bolaget fortsätter att göra, men nu med FSN som uppdragsgivare.

Som en konsekvens av den nya fastighetsorganisationen i regionen har revisionen för avsikt att göra en översyn av om vissa rekommendationer inom fastighetsområdet som tidigare varit ställda till Locum respektive regionstyrelsen (landstingsstyrelsen) i stället ska föras över till FSN. Översynen ska vara klar till revisionens årsrapporter 2019.

5 Yttrande över Årsrapport 2018

Bolagets styrelse har 2019-06-12 lämnat yttrande över revisionens årsrapport för 2018. Styrelsen har inte i sitt yttrande framhållit synpunkter som avviker från revisionens synpunkter i rapporten.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till landstingsrevisorerna.rev@sll.se.

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se
Hemsida: www.sll.se
Org.nr: 232100-0016

Sammanställning och uppföljning av lämnade rekommendationer avseende tidigare år och innevarande år: Locum AB, Delår 2019

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar
		Ja	Del- vis	Nej	
2017 Årsrapport ID: 1160	Styrelsen för Locum bör stärka den interna kontrollen av redovisningen av pågående projekt i LFS.			X	Utifrån den uppföljande granskningen av Locums hantering av pågående investeringsprojekt inom LFS är den övergripande bedömningen att den interna kontrollen inte är tillräcklig rörande investeringsprocessen. Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
2017 (Projekt 7/2017) ID: 1236	Landstingsstyrelsen bör tillsammans med Locum säkerställa att signaler om fördringar fångas upp i ett tidigt skede och att förnyade genomförandebeslut tas upp i fullmäktige i ett skede där det är möjligt att omprioritera eller omvärdera projektens genomförande.				2018-10-10, Mot bakgrund av landstingsstyrelsens översyn av landstingets investeringsprocess kommer rekommendationen att följas upp i anslutning till att den nya investeringsprocessen beslutats. Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
2017 Årsrapport ID: 1158	Hantering av konst Styrelsen för Locum bör, tillsammans med kulturnämnden och landstingsstyrelsen, tydliggöra hur kostnaderna som relateras till evakueringen av konst ska hanteras och vilken verksamhet som har ansvaret för konsten medan den lagerhålls.		X		Kulturnämndens förvaltning arbetar tillsammans med förvaltningar och bolag med att tydliggöra hur kostnader relaterade till evakuering av konst ska hanteras. I nuläget bekostar kulturnämnden evakuering av lös konst på sjukhusen medan fast konst som måste flyttas bekostas av Locum. Ibland betalar även byggprojekt evakuering av konst. Enligt kulturförvaltningen ligger fortsatt den stora otydligheten i vem som äger regionens konst och som därmed bör stå för förvaring av konsten, dvs. vilken verksamhet som har ansvaret för konsten medan den lagerhålls. Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
2018 Årsrapport ID: 1400	Styrelsen för Locum bör formalisera och systematisera hur delegerade beslut ska återrapporteras för att fortlöpande kunna kontrollera om delegationen upprätthålls				Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
2018 Årsrapport ID: 1398	Styrelsen för Locum bör säkerställa att protokollen, för att uppfylla kraven i ägarpolicyn, konsekvent och tydligt anger vilka underlag som legat till grund för respektive ärende				Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
2018 (Projekt 7/2018) ID: 1345	Styrelsen bör säkerställa att erfarenheter av tidigare genomförda aktiviteter inom kompetensförsörjningsområdet tas till vara i syfte att dra lärdomar inför nya åtgärder.				Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
2018 (Projekt 7/2018) ID: 1344	Styrelsen bör ta en aktiv roll i kompetensförsörjningen t.ex. genom att prioritera och följa upp vilka effekter handlingsplanens aktiviteter ger				Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2018 för Locum AB

Ärendet

Landstingsrevisorerna har överlämnat årsrapport 2018 för Locum AB. Locums styrelse har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 augusti 2019.

I den årliga revisionen prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

att uppdra åt verkställande direktören att avge yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2018 för Locum AB enligt förslag.

Anette Henriksson
Verkställande direktör

Bilagor

1. Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2018 för Locum AB
2. Landstingsrevisorernas årsrapport 2018 för Locum AB

Delges
Akten

Yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2018 för Locum AB

Ärendet

Regionrevisorerna har överlämnat årsrapport 2018 för Locum AB. Styrelsen för Locum AB har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 augusti 2019.

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Locums synpunkter

Sammanfattning 2018

År 2018 har varit ännu ett händelserikt år för Locum. De stora ny- och ombyggnationer som Locum genomfört på flertalet av regionens/landstingets sjukhus står nu inför idrifttagning och inflyttning.

Förvaltningsuppdraget har under 2018 präglats av fortsatt fokus på att arbeta systematiskt med löpande förbättringar av driften och skötseln av landstingets vårdfastigheter, vilket i budget avspeglas i att verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar och finansiella poster, har ökat med 106 mnkr (5,9 procent) jämfört med 2017.

Utifrån ett helhetsperspektiv har 2018 varit ett bra år med flera goda framsteg och resultat. Locum har lyckats uppnå ett starkt ekonomiskt resultat som överstiger landstingsfullmäktiges resultatkrav.

Sammanfattningsvis bedömer regionrevisorerna att Locums verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Den interna styrningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, i huvudsak vara tillräcklig. Bedömningen är oförändrad jämfört med 2017.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Verksamhetsmässigt resultat

Attraktiv arbetsgivare

Revisorerna lyfter fram att målvärdena för medarbetarskaps- och ledarskapsindex uppnås för 2018, och att utfallet är högre än föregående år.

Personalomsättningen halverades under 2018 jämfört med 2017, från 20,9 till 9,8 procent.

De insatser som Locum genomförde under 2017 i syfte att minska den under senare år ökande sjukfrånvaron gav resultat. Under 2018 minskade sjukfrånvaron från 3,92 till 3,01 procent, jämfört med 2017. Även långtidssjukfrånvaron har minskat markant.

Hållbar tillväxt och utveckling

Locum bedriver ett systematiskt miljöarbete för att långsiktigt bli klimatneutrala och minimera negativ påverkan på miljö och hälsa. Viljeinriktningen och målen i landstingets miljöprogram 2017-2021 utgör utgångspunkt i Locums miljöarbete.

Av årsrapporten framgår att Locum når målen för fyra av fem indikatorer – dvs målen för effektivisering av använd energi, andel sorterat byggavfall, andel godkända byggprodukter enligt Byggvarubedömningen, samt andel transporter av verksamhetsavfall som görs med förnybart drivmedel. När det gäller andel transporter av byggavfall som görs med förnybart drivmedel uppfylls målet delvis.

Tillgänglighet, valfrihet och kvalitet i hälso- och sjukvården

Enligt budget 2018 ska Locum bidra till att uppfylla delmålet *Vård i rätt tid och på rätt plats*. Genom att säkerställa ändamålsenliga vårdlokaler bidrar Locum till måluppfyllnaden.

Revisorerna lyfter det faktum att fastighetsbeståndet, trots en omfattande pågående investeringsverksamhet, har ett fortsatt behov av tillkommande medel för att avhjälpa ett eftersatt underhåll. Många sjukhus har omfattande tekniska renoveringsbehov, vilket på sikt kan påverka vårdverksamheten negativt.

Intern styrning och kontroll

Ekonomi och verksamhetsstyrning

Revisionen bedömer att rapporteringen till styrelsen är tillräcklig för bolagets verksamhet och omfattning. Strategierna och målen i budget samt affärsplan bedöms av revisionen sammantaget vara i linje med fullmäktiges mål. Vidare bedöms styrelse ha en tillräcklig kontroll över kostnadsutveckling och resultatutveckling inom bolaget som helhet.

Risakanalys och intern kontroll

Statusen på den interna kontrollplanen rapporteras tertiälvís till styrelsen. I samband med årsrapporteringen bedömer styrelsen, i enlighet med landstingsstyrelsens anvisningar, dels åtgärdsstatus per risk i internkontrollplanen, dels om vidtagna åtgärder har resulterat i önskvärd effekt. Styrelsen bedömer statusen för elva av de tolv beslutade åtgärds-/kontrollpunkterna i internkontrollplanen som helt, eller till övervägande delen, som gröna, dvs. att beslutade åtgärder och aktiviteter pågår enligt plan. En risk bedöms som åtgärdad till hälften. I uppföljningen av internkontrollplanen bedöms också "trend" per risk och åtgärd, dvs. hur väl de åtgärder som genomförts haft önskad effekt. Styrelsen bedömer att vidtagna åtgärder i hanteringen av riskerna i internkontrollplanen har haft önskvärd effekt, helt eller till övervägande del för åtta av de tolv riskerna (grön). För fyra risker bedömer styrelsen att åtgärderna delvis gett önskvärd effekt, men inte fullt ut (gul och gul/grön) och att vissa delar därför kvarstår innan full effekt uppnås.

Styrning och kontroll av ökade investeringsvolym

I ett särskilt projekt, God ekonomisk hushållning – Styrning och kontroll av ökande investeringsvolym, har revisionen granskat om den övergripande styrningen och kontrollen av landstingets/regionens tillkommande investeringsutgifter ger förutsättning för god ekonomisk hushållning på längre sikt. Som en del i den granskningen har det ingått att bedöma om styrningen och kontrollen över tillkommande investeringsutgifter i vårdens fastigheter är tillräcklig.

Revisorerna i revisorsgrupp III överlämnade rapporten till styrelsen för Locum AB för kännedom med möjlighet till yttrande senast 2019-05-28. De rekommendationer som rapporten lämnar avser regionstyrelsen och styrelsen har därmed avstått från yttrande.

Styrelsens arbetsformer

Revisionen bedömer att styrelsens arbetsformer i allt väsentligt följer aktiebolagslagen, kommunallagen och landstingets/regionens styrande dokument. Revisionen bedömer att styrelsens protokoll, för att uppfylla kraven i ABL och ägarpolicy, mer konsekvent och tydligt bör hänvisa till relevant beslutsunderlag. Vidare anser revisionen att styrelsen bör säkerställa en tillräcklig kvalitet i återrapportering av beslut fattade på delegation, detta för att styrelsen fortlöpande ska kunna kontrollera om delegationen upprätthålls. Här menar revisionen att anmälan av beslut är att betrakta som en rapportering till styrelsen om bolagets verksamhet varför det borde ligga i styrelsens intresse att fler beslut anmäls.

Rekommendationer:

- Styrelsen för Locum bör säkerställa att protokollen, för att uppfylla kraven i ägarpolicy, konsekvent och tydligt anger vilka underlag som legat till grund

för respektive ärende.

- Styrelsen för Locum bör formalisera och systematisera hur delegerade beslut ska återrapporteras för att fortlöpande kunna kontrollera om delegationen upprätthålls.

Ett arbete har påbörjats med att ta fram ny uppdaterade dokumentmallar där bl.a. krav på beslutsunderlag framgår.

Delegationer kommer anmälas till styrelsen

Strategisk kompetensförsörjning

Landstingsrevisorerna har under hösten 2018 granskat hur styrning och ansvar fungerar i arbetet med kompetensförsörjning, d v s om strategier, insatser och åtgärder leder eller kan leda till målpuppfyllelse och säkerställd kompetensförsörjning. Bedömning av effekter, som kräver en mer långtgående utredning och ofta utvärdering, har inte stått i fokus. Granskningen har tagit avstamp i arbetet som genomförts efter införandet av kompetensförsörjningsstrategin 2016.

Locum delar i huvudsak de slutsatser och rekommendationer revisorerna lämnar. Utmaningen med kompetensförsörjning delas av flertalet av Region Stockholms bolag och förvaltningar. Det pågår också ett ambitiöst arbete med en mängd olika aktiviteter i syfte att vara en attraktiv arbetsgivare samt minska beroendet av inhyrd personal och konsulter.

Revisorerna konstaterar att Locums arbetar med såväl fullmäktiges mål som samtliga fem prioriterade områden i Regionens kompetensförsörjningsstrategi.

Revisionen anser dock att arbetet till del kan stärkas och tydliggöras, såväl landstingsstyrelsens styrning och uppföljning som granskade verksamheters arbete för att förbättra kompetensförsörjningen. Bland annat pekar revisionen på behovet av att analysera nuläge och framtida behov, ta tillvara erfarenheter, följa upp aktiviteter och resultat samt fullgöra åtaganden enligt gällande styrdokument. En större samordning av exempelvis utbildning skulle också gagna arbetet för kompetensförsörjning och ge samordningsvinster.

Locum delar revisorernas bedömning att Regionens gemensamma handlingsplan pekar ut aktiviteter som inte är kontextuellt anpassade för just Locums förutsättningar, vilket stjäl kraft från åtgärder som vi annars hade valt att genomföra.

Revisorerna konstaterar också att det pågår ett ambitiöst arbete med en mängd olika aktiviteter i syfte att vara en attraktiv arbetsgivare. Revisorerna bedömer samtidigt att styrelsen bör ta ett mer proaktivt ansvar för kompetensförsörjningen genom att bl a följa

upp planerade/genomförda aktiviteter i syfte att kunna säkerställa effekterna av dessa samt att dra lärdom inför planeringen av nya åtgärder.

Locum kommer under 2019 att utveckla arbetet med uppföljning av åtgärder kopplade till kompetensförsörjningen. I arbetet ingår också att se över hur vi bättre kan ta tillvara erfarenheterna från tidigare genomförda aktiviteter i syfte att dra lärdomar inför nya åtgärder.

Styrelse har avgett ett yttrande avseende Projektrapport 7/2018, Strategisk kompetensförsörjning.

Avrapporterade granskningar i delrapport

Granskning av projektredovisning

Revisionen har tidigare granskat redovisningen inom stora investerings- och underhållsprojekt, senast i samband med årsbokslutet 2017. Under höstens granskning av intern kontroll har Locums hantering av utrangeringar av restvärden i LFS anläggningsregister granskats utifrån Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Granskningen visade att det saknas kontrollmoment som säkerställer att utrangering av restvärden genomförs i enlighet med gällande rutiner.

Förbättrade rutiner kommer tas fram för att fånga upp eventuella utrangeringar i samband med slutaktivering av projekt.

Granskning av utbetalnings- och inköpsprocessen

Revisionen har slumpmässigt granskat ett antal fakturor för att säkerställa att de har attesterats i enlighet med gällande attestordning samt att de överensstämmer mot avtal eller beställning. Revisionen kan konstatera att viss förbättringspotential finns för att säkerställa att respektive faktura kan kopplas till motsvarande avtal eller beställning.

Agneta Sjögren
Affärsutvecklare
08-123 171 00
agneta.sjogren@sll.se

YTTRANDE
2019-05-08

Projektnr:

Styrelsen för Locum AB

sid 6 av 6

Diariernr

RK xxxx

LOC 2019-0595

Räkenskaper

Redovisning av omställningskostnader i LFS

Locum noterar inför 2019 revisionens rekommendation till Locum att för LFS förstärka rutinerna rörande redovisning av omställningskostnader med avseende på att öka spårbarheten till vilka utgifter som klassas som omställningskostnader kvarstår.

För Locums del konstateras att ersättning för omställningskostnader upphör from 2019.

Anette Henriksson
Verkställande direktör

Delges
Akten